

הסיפור זכה במקום שני בתחרות סיפורי מתמחים מטעם אגף התמחות וכניסה להוראה במשרד החינוך

המטפחת של צ'מיצ'א

שעת שהייה. קירות חדר המורים מספקים חומר רב לקריאה ולהרהורים. יעל הייתה זו שקרעה את חוט מחשבותיי. "המורה", היא אמרה חצי לי, חצי לעצמה, "עדיין אין לי ספר לשון, אני לא יודעת מה יהיה." התכוונתי לומר ליעל שכאן זה חדר מורים, ולא נכנסים, ואסור, וסגור. אבל פתאום שמעתי את עצמי עונה בסגנון אחר, באהבה וברוך: "למה אין לך, יעל? עדיין לא השגת? כיצד אני יכולה לעזור לך שבקרוב כבר תגיעי לשיעור כשאת מצוידת בספר?"

לא הייתה זו ההיתקלות הראשונה שלי ביעל, תלמידתי בשיעור עברית בכיתה ד. כבר באסיפה הפדגוגית בפתיחת השנה שמעתי כי יעל יתומה מאם, באה משכונת מצוקה, מבית קשה, ואלינו היא מגיעה מפנימייה הממוקמת בסמוך לבית הספר.

"אין דבר כזה לקנות ספרים בפנימייה שלנו." תשובתה הייתה תמוהה בעיניי. "יעל, ומה עושות שאר בנות הקבוצה בפנימייה?", "מקבלות ספרים יד שנייה מרשימות של בית ספר אחר, ולכן יש לי ספר עברית, אבל זה לא הספר שאת ביקשת לקנות."

עוד דוגמה שהעידה שוב על המצב העגום שבו נתונה יעל. בכל מאודי רציתי לעזור לה. ידעתי שחברותיי לצוות הן מורות עמוסות ביותר. הבנתי כי אולי אני, כמורה מתמחה ומתחילה, היחידה המוצאת את הפנאי להפנות תשומת לב לתלמידה מתוקה זו, לתת לה, להעניק, לדאוג; פעם לספר לשון, פעם לכריך לארוחת עשר, פעם לסייע בשיעורי הבית, פעם לסתם אוזן קשבת ביום חול שגרתי, ועוד. בעיניי, הכול היה נורמה. עד למסיבת הסיום...

כמורה לעברית הוטלה עליי הפקת מסיבת הסיום "דלת לעברית". מבחינתי, השלב הראשון היה שיחת הדרכה. עמדתי מולן, שיעור עברית. "היום, בנות, נתחיל את ההכנות למסיבת עברית, הכרזתי בחגיגות. 'יש! יש!' נשמעו צהלות שמחה מכל עבר. 'בנות, אתן כבר בכיתה ד', קולי הפך רציני. 'כבר בנות גדולות המסוגלות לקחת אחריות. למסיבת הסיום תשיג כל בת תלבושת לעצמה. אנחנו נתחפש לאנשים מכל העולם, וכך בסיום ההצגה נוכל להמחיש את הייחודיות של שפתנו, לשון הקודש, על פני השפות כולן. היה נראה לי שהבנות מתחברות לרעיון, אפילו יותר מהצפוי. הנחתי להן להתרגש ביניהן ובינתיים כל אחת תתכנן לעצמה לבוש כלשהו שעשוי להתאים למסיבה." כבר בשיעור הבא אערך רשימה מסודרת, שבה יצינו שמותיכן והתלבושת שתבאנה". "בטח, כבר עכשיו יש לנו, כבר עכשיו." עצרתי אותן. "יכול להיות, בנות, ובכל אופן נחכה לשיעור הבא. בוודאי עד אז כולן תסתדרנה."

יצאתי בהרגשה טובה. עם צאתי מהשיעור נשמעו אחריי פסיעות דקות, פסיעותיה של יעל. "המורה, המורה"... הסתובבתי לאחור. בליבי כבר ניחשתי את העתיד להתרחש. "נראה לי ש..." - יעל התקשתה להמשיך. יחד ניגשנו לחדר צדדי שהיה פנוי ושקט.

"מה קרה, יעל, ספרי. אני מקשיבה ומבטיחה לעזור לך. את יודעת, נכון?", "המורה", תשובתה לא איחרה לבוא, "כל השיעור ישבתי וחשבת, חיפשתי ונזכרתי בכל מה שהבאתי מהבית, בכל מה שיש לי בארון בפנימייה, ו... אין! אין לי שום תלבושת. וגם לא תהיה לי עד המסיבה. אני נוסעת הביתה רק בסוף השנה. המורה, מה אני אעשה?" קולה הלך ונשבר. "לא תהיה לי תלבושת למסיבה? אני לא רוצה ללבוש את החולצה הזאת ואת החצאית הזאת", ואצבעותיה מורות על תלבושת היום יום. "אני רוצה משהו מקורי. יפה כזה." לרגע נכנסתי עם כל התחושה והאמפתיה למשמעות דבריה, רחמיי נכמרו וכמעט לא שמתי לב שהיא בעצם יושבת ומצפה למענה.

"מתוקה", התעוררתי, "אל תדאגי. אני אביא לך תלבושת. אנסה לחפש בבית שלי, אולי בבית הוריי, יש לאחיי הקטנים תלבושות מצחיקות שנשארו מפורים, בטח אמצא לך משהו." יעל הקשיבה, קצת נרגעה, ולפתע אורו פניה, כאילו הבזיק במוחה רעיון. "יש לי! יש לי! נזכרתי במשהו. אבל זו תלבושת רק לשים על הראש. זה מין כזו..."

"בסדר", קטעתי אותה. "את תביאי משהו לראש, ואני אביא בשבילך עוד חלוק ססגוני, ביחד זה יהיה מושלם." יעל, עדיין כולה נלהבת: "כן, מטפחת! מטפחת אדומה כזאת, יוצאים ממנה חוטים קטנים, חמודים כאלה. פעם זה היה של אימא זיכרונה לברכה. אני אוהבת להירדם עם זה בלילה. זו תהיה המטפחת שלי במופע. אהיה אישה שבאה מהכפר." היא סיימה, כולה זוהרת, בעיניה - תמונה מושלמת. צלצול. יעל חזרה בשמחה לכיתה, משאירה אותי מהורהרת.

קשה לי לסמוך הפעם על יעל. לקחתי בחשבון שבוודאי אותה 'מטפחת' שעליה היא חולמת לא תהיה מרשימה או מפוארת במיוחד. אך הילדה כל כך רוצה, לא ניתן למנוע זאת ממנה. בהמשך להיכרותי עימה, ידעתי כי היא לא תשכח את פריט הלבוש, ותביא איתה למסיבה. נו, אדאג לה לחלוק מתאים...

ההכנות הלכו ונשלמו. הזמנות מהודרות נשלחו אל ההורים והזמנה אחת לכתובת נוספת, לפנימייה של יעל. כך זה עובד עם המוסד הזה. אין אפשרות להזמין הורים ביולוגיים, הכול מול צוות הפנימייה.

הגיע היום הגדול. מסיבת הסיום. הבנות מגיעות בזו אחר זו, חגיגות ונרגשות. אני, ממקומי, צופה בהן בחיבה ומעט בלחץ. ממתנה ליעל. שק התלבושות שארגנתי עבורה מחכה בחדר המורים. "ממש נס", הרהרתי לעצמי, "איך בתוך כל המרתון של ההכנות זכרתי לדאוג למבחר תלבושות עבור הילדה הזו. סייעה לי העובדה ששולבו כמה אירועים בבית הספר. במקביל למסיבת העברית התקיים גם טקס הסיום של תלמידות כיתה ח, הבוגרות. עבורן הזמנתי תלבושות יקרות ומהודרות מחברה בעלת שם. הורשיתי להשתמש במבחר תלבושות אלו עבור יעל. כאשר ראיתי לראשונה את תכולת השק, חשבתי כי כל תלבושת שהייתי מנסה להשיג, לא הייתה מגיעה לרמת הפריטים האלו, תלבושות של תיאטרון אמיתי."

והנה היא באה, בריצה מהירה. מאתרת אותי מיד. "המורה, הנה, זו המטפחת, איפה החלוק?" היא עדיין מתנשפת. ואני, במקום להתחבר לקצב נשימותיה, נאנחת ארוכות. חשכו עיניי. יעל החזיקה בידיה פיסת בד דהויה, בלויה, קרועה. היו בה יותר חורים מאשר חוטים. נשימה עמוקה: "בואי, תני לי את המטפחת, ואנסה

לבדוק איך לשלב אותה בתלבושת בצורה הכי יפה שאפשר. ובינתיים, אחזתי בידה, "בואי לחדר המורים, מחכה לך שם שק מלא תלבושות, תוכלי לבחור מתוכו כל תלבושת שתרצי." אנחנו צועדות.

"וואו! המורה! מאיפה זה? כמה תלבושות! זה מזכיר לי הצגות גדולות." היא ממשיכה לנבור ולהתרגש. "את זה. לא, את זה! גם זה יפה. והנה מטפחת, יותר יפה משלי. המורה, אפשר לקחת אותה במקום שלי?" סוף סוף היא תפסה משהו. מטפחת זהובה פרחונית. "בבקשה, יעל", עניתי בנידבות, "מה שתרצי. אבל מה? תשימי לראשך שתי מטפחות?" שאלתי. "לא, רק את זאת שמצאתי אבל לא, אני רוצה גם את זו של אימא." היא עצרה רגע. "זה הדבר היחיד שיש לי מאימא שלי. חשוב לי שיראו את זה במסיבה, מסיבה של אמנות", שמעתייה לוחשת, "אפילו שאימא בכלל לא תהיה כאן..." השניות נקפו. הזמן רץ. כולם כבר מוכנים. צריך להזדרז.

"יש לי רעיון", בלא תכנון אמרתי, "את המטפחת שהבאת נגלגל ונגלגל, עד שתתאים לצווארך", "ואת זו שמצאתי, תקשרי לי על הראש", השלימה יעל את משפט הקסמים. ביד השנייה היא כבר אחזה בסינר תואם שבחרה מהשק.

זהו. חשבתי שסיפור התחפושת של יעל נגמר עם פתיחת המופע. יעל עמדה שם. זוהרת ושמחה. היה ניתן לכבות את האור, ורק היא לבד תאיר החשיכה...

אך לפתע, בלי כל הכנה מוקדמת, התקרבה יעל לקצה הבימה ואמרה בטבעיות:

"אמהות יקרות, הגעתן לכאן היום לראות את הבנות שלכן בהופעה שלנו. כשהמורה החלה להכין אותנו להופעה זו, חשבתי שבעצם לכולן תהיה פה אימא אמיתית שתראה אותן, ומה יהיה אתי?"

"ואז, הבאתי את המטפחת של אימא שלי לתחפושת, והמורה לעברית עזרה לי לקשור אותה יפה כאן (מחזיקה בה) סביב הצוואר. אתן יודעות מה קרה? פתאום הרגשתי שהמורה שלנו לעברית היא קצת כמו אימא בשבילי. היא הביאה לי תחפושות. היא דאגה לי לספרים. יש לי את אימא שנפטרה והמטפחת שלה פה אתי, ויש לי גם את המורה לעברית שהיא קצת כמו אימא. נכון כיף לי?"

הייתי המומה למשמע דברי הילדה. לא הבנתי מאיפה היוזמה והאומץ.

בטקס קבלת התעודות, למרות הדמעות שסימאו את עיניי, הלכתי באופן טבעי עם יעלי 'שלי' לקבל את תעודתה. יעל שמה את ידה בידי, בעוד ידה השנייה אוחזת בפיסת אריג בלוי ודהוי, אשר בו יותר חורים מאשר חוטים.